

עפ"ג (באר שבע) 9983-07-13 - מדינת ישראל- המחלקה לחקירות שוטרים נ' דניאל בר ברדה

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

עפ"ג 9983-07-13 מחלקה לחקירות שוטרים - מח"ש נ' בר ברדה
עפ"ג 11730-07-13 ברדה נ. מח"ש

בפני: כב' הנשיא י. אלון - אב"ד
כב' השופט י. צלקובניק כב' השופטת י. רז לוי
המערערת המשיבה שכנגד מדינת ישראל- המחלקה לחקירות שוטרים ע"י ב"כ
עו"ד סעדה

נגד

המשיב המערער שכנגד דניאל בר ברדה ע"י ב"כ עו"ד צח נצר

ערעור על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר שבע
(כב' השופט ד"ר י. ליבדרו) בת.פ. 40710-01-10 אשר ניתן ביום 23.5.13

פסק דין

השופטת י. רז-לוי

רקע

1. המערער שכנגד (להלן: "**המערער**") יליד 1971, הורשע על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן בביצוע עבירה של תקיפה הגורמת לחבלה ממש לפי סעיף 380 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המערער אשר שירת במועד הרלוונטי כשוטר במשטרת ישראל הוזעק ביום 6.6.2009 בשעה 01:00, למרכז מסחרי באשקלון לאחר שהתקבלה תלונה על רעש שהקימו קבוצה של בני נוער במקום וביניהם המתלון. המערער עכב את חברו של המתלון, אך המתלון ניסה לשכנע את המערער שלא לעכבו ואף ניסה לחצוץ ביניהם. בתגובה תפס המערער את המתלון, הפיל אותו ארצה וראשו נחבט בקרקע. בעוד המתלון שרוע על הקרקע היכה אותו המערער באמצעות רגלו בפניו וכן באמצעות אגרופים וסטירות. לאחר מכן המשיך המערער להכות את המתלון באגרופים כשהוא אזוק בתוך ניידת המשטרה. בתחנת המשטרה בעוד המתלון כבול המערער שב ותקף אותו בסטירות בראשו, וכן זרק לעברו כוס קפה לאחר שהמתלון קם וקילל. כתוצאה ממעשים

עמוד 1

אלו נגרמו למתלונן שפשופים בראשו, שריטות, שטפי דם במרפק אודם ושריטה בשורש כף היד.

במסגרת הסדר הטיעון הגבילה המדינה טיעוניה לעונש מאסר של שישה חודשים שירוצה בדרך של עבודות שירות, כאשר הוסכם כי ההגנה תוכל לבקש להימנע מהרשעת המערער, ולצורך כך המערער נשלח לשירות מבחן לשם קבלת תסקיר.

3. בית המשפט גזר על המערער 6 חודשי מאסר על תנאי למשך 3 שנים לבל יעבור כל עבירת אלימות ופיצוי בסך של 3,000 ₪ למתלונן.

בגזר הדין ציין בית המשפט קמא, כי מתחם הענישה ההולם לאירוע בו הורשע המערער הינו בין מאסר מותנה יחד עם ענישה נלווית לבין עונש מאסר בפועל לתקופה של 12 חודשים. בקביעת המתחם התחשב בית המשפט בפגיעה בערך של שלמות גופו של האדם וכבודו ובשלטון החוק נוכח היות המערער שוטר. בית המשפט קבע כי הפגיעה בערכים אלו אינה מבוטלת בשל האופן בו היכה המערער את המתלונן; הנזק אשר היה עלול להיגרם למתלונן; ניצול המערער את מעמדו כשוטר; והעובדה שהמתלונן הינו קטין. בית המשפט דחה את עתירת המערער, להימנע מהרשעתו בשל שיקולי שיקום כפי שהמליץ שירות המבחן, תוך שהעדיף את עקרון הגמול וההלימה, שכן סיום ההליך ללא הרשעה במקרה זה, יש בו כדי לפגוע באמון הציבור.

4. המדינה מערערת על קולת העונש ומבקשת להשית על המערער עונש מאסר בעבודות שירות, ומנגד המערער יוצא כנגד חומרת העונש ומבקש לאמץ את המלצת שירות המבחן ולהימנע מהרשעתו, כאשר הדיון בשני הערעורים אוחד.

5. בערעורה טוענת המדינה, כי גזר הדין אינו כולל רכיב עונשי ממשי, וכי העונש אינו הולם את מעשיו של המערער אשר תקף קטין, בעיקר בשלב השני והשלישי של האירוע לאחר שכבר היה אזוק. באשר למתחם אשר קבע בית המשפט נטען, כי הוא סוטה לקולא ברף הנמוך שלו, שכן הרף הנמוך של המתחם צריך לכלול מאסר לריצוי בעבודות שירות, ואף העונש שנקבע בתוך המתחם אינו הולם. לטענת המדינה, בקביעת העונש יש להתחשב בהרתעת הרבים לנוכח תופעת האלימות המתפשטת בקרב שוטרים. באם ייתר על כנו רף הענישה שנקבע במקרה שנסיבותיו אינן קלות, כפי שכאן, יהיו לכך השלכות רוחב בקביעת רף הענישה בעבירת אלימות של שוטרים. לפיכך, עתרה המדינה להשית על המערער עונש מאסר אשר ירוצה בדרך של עבודות שירות תוך קביעת מתחם שבין מאסר שירוצה בדרך של עבודות שירות לבין שנת מאסר בפועל.

6. המערער מנגד מכוון את ערעורו כנגד עצם ההרשעה. בעניין זה הדגיש ב"כ המערער את עברו הנקי של המערער, את תסקיר שירות המבחן החיובי בעניינו והעובדה כי המדובר בשוטר סיור ותיק שתרם רבות. עוד ביקש להתחשב בסיכון שבאיבוד מקום עבודתו, בהודאתו והבעת החרטה, ובהמלצה הברורה של שירות המבחן. ביחס למתלונן צוין, כי יש להתחשב בתרומתו של המתלונן לנעשה בהתנהגותו.

דין והכרעה

7. לאחר שבחנתי את גזר דינו של בית משפט קמא, את טיעוני הצדדים ומכלול נסיבות העניין הרי לו דעתי תשמע, יש לקבל את ערעור המדינה באשר לקולת העונש, שכן מקרה זה בא בגדר אותם מקרים המצדיקים את התערבותה של ערכאת הערעור, ולדחות את ערעורו של המערער.

8. המערער הורשע במעשי אלימות שבוצעו כלפי המתלונן, קטין כבן 16.5 באותה עת. המדובר במסכת של מעשי אלימות, שהחלו בשלב המפגש והמגע הראשוני עם המתלונן, המשיכו בניידת ולא חדלו עד לתוככי תחנת המשטרה. את מעשי אלימות ניתן לחלק לשלושה מקטעים: הראשון, כאשר הגיע המערער למקום לאור תלונה על מטרד רעש, המתלונן ניסה למנוע ממנו לעכב את חברו, ואז המערער הטיח אותו על הרצפה והיכה אותו ברגלו, באגרופים ובסטירות בעוד שהוא שרוע על הרצפה. השני, בו המתלונן כבר אזוק בניידת המשטרה וגם אז המשיך המערער להכותו באגרופים. השלישי בתחנת המשטרה עצמה שעה שהמתלונן כבול ולמרות האמור המערער שב ותקף אותו בסטירות בראשו וכן זרק לעברו כוס ובה קפה, זאת לאחר שהמתלונן קם ממקומו וקילל אותו. עולה אפוא, שאין המדובר בפרץ אלימות רגעי של המערער, אלא במסכת מעשי אלימות מכוונים כלפי המתלונן.

9. המערער שוטר במשטרת ישראל, מחויב לשמור על החוק והינו חלק ממערכת אכיפתו. שימוש לרעה בכוח המשרה וביצוע עבירה על ידי שוטר תוך כדי מילוי תפקיד כשוטר פוגעת באמון הציבור בשלטון החוק ובמערכת אכיפת החוק בכללותה. על חומרת מעשי אלימות המבוצעים על ידי שוטרים אמר בית המשפט העליון כי:

"העונש אשר נגזר על המשיב הוא מופרז בקלותו ואין הוא נותן ביטוי לחומרת המעשים בהם הורשע. בעיקר אין העונש שנגזר ממלא אחר הצורך להעביר מסר מרתיע, ברור וחד-משמעי לכל אנשי המרות בתפקידיהם השונים, באשר הם. מי שמנצל שררה ומדים כדי להתעלל באנשים הנתונים למרותו ולשליטתו ולהשפילם - דינו ענישה חמורה וקשה. המשיב ביצע את המעשים שהורשע בהם בקטינים כפותים ובאנשים שהיו תלויים בו לשבט ולחסד, כשהוא מנצל את כוחו לרעה ומבזה את המדים שעליו. תופעות אלו יש לעקור משורש. יש לעשות כל שניתן כדי למנוע מעשי רשע ופגיעה בגוף האדם ובכבודו... " [ע"פ 1752/00 מדינת ישראל נ' נקאש, פ"ד נד(2), 72 עמ' 82-83(2000); וראו גם: ע"פ 64/86 מאיר אשש נ' מדינת ישראל (31.12.86)].

10. בחינת חומרת המעשה בנסיבותיו ומידת אשמו של המערער, כמתחייב אף מהוראת סעיף 40 (א) לחוק העונשין, מגלה פן של חומרה יתרה במעשיו של המערער במספר היבטים:

א. המערער הינו שוטר ותיק המשתייך למשטרת ישראל וזהו עיסוקו הקבוע במשך שנים.

ב. העבירה בוצעה בעת מילוי תפקידו כשוטר, כשהוא לבוש מדים, ומכאן שהפגיעה בערך המוגן של אמון הציבור במערכת אכיפת החוק ובכך שפעולותיה נעשות ביושרה ובהגינות, הוא בעל

עוצמה רבה יותר.

ג. חומרת המעשים נגזרת אף מפערי הכוחות בין המערער למתלון, הן בשל גילו והן בשל מעמדו: שוטר במדים אל מול אזרח; קטין בן 16.5 אל מול המערער שהוא כבן 40.

ד. אין המדובר באלימות רגעית אלא באלימות מתמשכת.

ה. מעשי האלימות נמשכו גם לאחר שהמתלון היה שרוע על הרצפה, וגם לאחר שהיה כבר היה אזוק ולאחר מכן כבול, בשלב בו לא הווה כל סיכון. בכך יש חומרה יתרה שכן מדובר במעשי אלימות ברוטאליים, ללא כל הצדקה.

11. למרות האמור ואותן נסיבות לחומרא עליהן עמד בית המשפט, הוא הסתפק למעשה בהרשעה, עליה לא הוסיף אלא עונש מותנה צופה פני עתיד ופיצוי למתלון המתחייב בעבירות מסוג זה. יוצא אפוא כי למעט ההרשעה, לא הוטל על המערער כל עונש ממשי, אף לא בדמות של"צ.

בכך הקל בית המשפט עם המערער יתר על המידה ולא נתן את המשקל הראוי בגזירת עונשו של המערער לעקרון ההלימה ולמידת הפגיעה הקשה הקיימת במקרה מסוג זה, הן במתלון עצמו בכבודו ובגופו, והן בערך המוגן של אמון הציבור במערכת אכיפת החוק. אמון זה הינו נכס יקר ביותר, שכן הוא מהווה את אחד מן הנדבכים החשובים וההכרחיים, המאפשרים את המשך תפקודה התקין והראוי של מערכת אכיפת החוק בכלל, ומשטרת ישראל בפרט.

12. באתר משטרת ישראל בפרק העוסק בחזון וערכים, מפורטים בעמוד הפותח ערכי היסוד של משטרת ישראל ובהם:

• "כיבוד האדם וזכויותיו: שוטר יפעל לשמירה על זכויות האדם בממלכתיות, בשוויוניות, ללא משוא פנים ובסובלנות כלפי האחר והשונה.

• שמירה על החוק ואכיפתו: השוטר יפעל לאכיפת החוק במסגרת הסמכויות וההוראות, תוך ציות לחוק, כיבודו, שמירה על ריסון הכוח, הגינות ומידתיות"[1].

13. המערער הינו חלק מחלון הראווה של משטרת ישראל, שעה שהוא משמש כשוטר סיוור, אשר מתוקף תפקידו בא במגע רב עם הציבור. מעשי אלימות כמו אלו שבהם חטא המערער, עומדים בניגוד לערכי היסוד של משטרת ישראל, ומציגים באור שלילי לא רק את המערער עצמו, אלא גם רבים וטובים אחרים, ועל כן מחייבים ענישה מוחשית ומרתיעה, למניעת מקרים דומים בעתיד של ניצול לרעה של כוח המשרה באופן שלילי.

14. עוד יוער, כי עונש כפי שהושת על המערער שעיקרו ההרשעה, הוא בבחינת המינימום הנדרש מקום בו מדובר באלימות של שוטר במהלך תפקידו, כאשר נפסק לא אחת כי עבירות אלימות המבוצעות על ידי שוטרים, במיוחד כאלו שבוצעו במהלך תפקידם, מחייבות הרשעה (ראו: רע"פ 10383/06 **חיים ביטון נ' מדינת ישראל**, (23.7.2008)).

15. מעשה העבירה בענייננו, לאור נסיבות ביצוע המעשה, מידת אשמתו של המערער, הנזק שנגרם למתלונן והפגיעה בו, אינו נמצא בקצה המקל של הסקלה. על כן שגה בית המשפט, כאשר בחר להסתפק באופן מהותי בהרשעה אליה נלווה מאסר מותנה, בעוד שהנסיבות דכאן ממקמות מקרה זה ברף הגבוה יותר של החומרה, המחייב ענישה ממשית יותר בדמות ענש מאסר ולו בעבודות שירות.

16. באשר למתחם הענישה שקבע בית המשפט קמא, הרי אף בעניין זה נראה כי חרג לקולא. בית המשפט קבע כי מתחם הענישה ההולם בנסיבות העבירה הינו עונש שבין מאסר מותנה וענישה נלווית לעונש של 12 חודשי מאסר לריצוי בפועל. מתחם זה אינו הולם את נסיבות העבירה ובכלל זה העובדה שהעבירה נעשתה בעת מילוי תפקידו כלפי קטין, את אופייה של האלימות ומשכה, את הערכים החברתיים שנפגעו, ואת מדיניות הענישה הנהוגה. נראה כי מתחם הענישה הראוי נמצא בנסיבות העניין, מצוי בין מאסר לריצוי בעבודות שירות, לבין עונש מאסר בפועל לתקופה של שנה.

17. בהקשר זה יוער, כי בית המשפט ציין שנתן משקל מוגבל לטיעון של ב"כ הנאשם ביחס להתגרות מסוימת של המתלונן וכן לקושי הכרוך בטיבה של עבודת הסיור. לטעמי לא היה מקום ליתן משקל ממשי לטיעון זה, אף לא משקל מוגבל. אכן לא היה כל מקום שהמתלונן יתערב בעבודת המשטרה, אך עדיין אין המדובר בהתגרות ממשית. מצופה משוטרי כי ידע לנהוג באיפוק ולא יאבד את עשתונותו, גם בשעה שאזרח מתגרה בו קל וחומר כאשר מדובר בקטין.

18. נוכח האמור לעיל, בשים לב לנסיבותיו האישיות, החשש מפיתוריו לאור הרשעתו, לעדויות מפקדיו שהתייחסו לשירותו ולתרומתו לחברה, ורק בשל כך שערכאת ערעור אינה ממצה את הדין, אציע לחברי לקבל את ערעור המדינה ולהשית על המערער ארבעה חודשי מאסר אשר ירוצו בעבודות שירות.

יתר רכיבי הענישה בגזר דינו של בית משפט קמא, יעמדו בעינם.

יעל רז-לוי, שופטת

הנשיא י. אלון:

אני מסכים.

**יוסף אלון, שופט
נשיא**

השופט י. צלקובניק:

אני מסכים.

יורם צלקובניק, שופט

לפיכך הוחלט כאמור בחוות דעתה של השופטת י.רז לוי לקבל את ערעור המדינה ולהשית על המערער ארבעה חודשי מאסר אשר ירוצו בעבודות שירות.

המערער יתייב לריצוי עונש המאסר בעבודות שירות בפני הממונה על עבודות שירות במפקדת מחוז דרום, יחידת עבודות שירות ביום 1.1.14 עד השעה 09:00.

העתק מפסק הדין ישלח לממונה על עבודות השירות אשר כבר נתן חוות דעת בדבר התאמת המערער לריצוי עונש המאסר בדרך זו, על מנת שיערך לקליטת המערער במועד זה.

ניתן היום, כו' חשון תשע"ד, 30 אוקטובר 2013, במעמד הצדדים.

יעל רז לוי, שופטת

יורם צלקובניק, שופט

**יוסף אלון, שופט
נשיא אב"ד**

[1] האתר הרשמי של משטרת ישראל: <http://www.police.gov.il>